

Identificatie en typering van Cito LOVS- DRIE-MINUTEN-TOETS voor Vlaanderen (DMT-V)

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Leerlingvolgsysteem Drie-Minuten-Toets voor Vlaanderen (DMT-V); 2003. De DMT-V is tot stand gekomen in samenwerking met de Universiteit Antwerpen, departement Didactiek en Kritiek. Het instrument is ontwikkeld door Rita Rymenans van de Universiteit Antwerpen en Fons Moelands van de Citogroep. De toets is beschikbaar via https://mijnonderwijs2.vlaanderen.be . De afname van de toets gebeurt alleen op papier. De verwerking kan digitaal gebeuren.
2. <u>Wat & voor wie?</u>	De DMT-V-toetsen zijn leessnelheidstoetsen bedoeld voor het opvolgen van de vorderingen van leerlingen. De toetsen zijn bedoeld voor leerlingen van het eerste tot en met het zesde leerjaar.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De toets duurt 3 minuten.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten Volgende afnamemomenten zijn voorzien: <ul style="list-style-type: none"> - eerste leerjaar: begin-midden-einde - tweede leerjaar: begin-midden-einde - derde tot en met zesde leerjaar: begin-midden
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☐ Klassikaal

<p>7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau of op schoolniveau?</u></p>	<p>☒ Individueel</p> <p>☒ Leerlingenniveau</p> <p>☒ Klasniveau</p> <p>☒ Schoolniveau</p> <p>De DMT-V- toetsen geven informatie op leerlingen-, klas- en schoolniveau. Het leerlingrapport bestaat uit drie grafieken, corresponderend met de drie leeskaarten van de DMT-V, die de resultaten weergeven van een leerling tegen de achtergrond van de resultaten van de Vlaamse vergelijkingsgroep. Ook de gemiddelde toetsscore per klas berekend worden. Leerlingen met extreem hoge of lage toetsscores hebben grote invloed op het gemiddelde, zeker bij kleine groepen. De resultaten van de leerlingen kunnen handmatig getekend worden in grafieken die de Vlaamse vergelijkingsgroep weergeven. Ze kunnen ook geautomatiseerd verwerkt worden via het Computerprogramma Leerlingvolgsysteem van de Citogroep. Ook op schoolniveau kunnen grafieken en trendanalyses weergegeven worden.</p>
<p>Omschrijving van het instrument</p>	
<p>8. <u>Welke vaardigheden?</u></p>	<p>Vaardigheden:</p> <p>☒ Lezen</p> <p>☐ Schrijven</p> <p>☐ Spreken/Gesprek</p> <p>☐ Luisteren</p> <p>Competenties:</p> <p>☒ Taalcompetentie</p> <p>☐ Zelfsturende competentie</p> <p>☐ Leercompetentie</p> <p>☐ Sociale competentie</p> <p>Deelcompetenties:</p> <p>De DMT-V-toetsen peilen naar de taalcompetentie binnen de vaardigheid lezen. Deze toetsen sluiten aan bij volgende deelcompetentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Taalbeschouwing: taalsysteem.
<p>9. <u>Wat doen de leerlingen?</u></p>	<p>De leerlingen moeten in één minuut zoveel mogelijk woorden van een kaart lezen. In totaal bevat het</p>

	<p>toetspakket per toetsmoment drie leeskaarten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Op leeskaart 1 staan woorden van het type ‘km’ (uil), ‘mk’ (koe) en ‘mkm’ (pen). – Op leeskaart 2 staan woorden van het type ‘mmkm’ (spin), ‘mkmm’ (bank), ‘mmkmm’ (krant), ‘mmmkm’ (schroef) en ‘mkm(m)’ (herfst). – Op leeskaart 3 staan woorden met twee, drie en vier lettergrepen, zoals ‘geluid’, ‘koningin’, ‘papegaaien’. <p>Van elke leeskaart bestaan er drie parallelversies die dezelfde woorden bevatten in een andere volgorde, om te voorkomen dat leerlingen bij herhaald toetsen de eerste woorden van iedere kaart onthouden en op voorhand kunnen opzeggen.</p>
<p>10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u></p>	<p>☒ Screening ☐ Diagnose ☐ Andere</p> <p>De DMT-V is een leessnelheidstoets. De toetsscores op de leeskaarten geven een nauwkeurig beeld van de technische leesvaardigheid van verschillende woordsoorten. De woorden op de kaarten verschillen in woordstructuur en daardoor ook in moeilijkheidsgraad. Aan de hand van de scores bekom je een profiel van de technische leesvaardigheid van de leerlingen.</p> <p>Indien blijkt dat leerlingen slecht scoren op de DMT-V-toets in het eerste leerjaar, biedt het toetspakket ook toetsen aan om de deelvaardigheden van het technisch lezen te toetsen: de Toets voor Auditieve Analyse en het Fonemendictee. Met de Toets voor Auditieve Analyse kan worden vastgesteld of kinderen in staat zijn om losse klanken samen te voegen tot woorden. Met het Fonemendictee kan worden nagegaan of kinderen weten welke spraakklanken (fonemen) met de verschillende lettertekens (grafemen) overeenkomen.</p>
<p>11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u></p>	<p>☒ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☐ Geen vergelijking normen</p> <p>In de schooljaren 1998-1999 en 1999-2000 is een normeringsonderzoek gevoerd. Bij een representatieve steekproef van ruim 3400 leerlingen, verdeeld over de zes leerjaren, is de ontwikkeling van de technische leesvaardigheid gevolgd met behulp van het voor het Vlaamse basisonderwijs aangepaste opgavenmateriaal.</p>

Criteria voor een goed evaluatie-instrument ¹	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	<p>De handleiding van DMT-V geeft informatie over:</p> <p>☒ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof. De Nederlandse opgaven van Cito DMT zijn beoordeeld op de geschiktheid voor de Vlaamse onderwijscontext en zijn waar nodig inhoudelijk aangepast of vervangen.</p> <p>☒ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde. De toetsen voor technisch lezen gaan na in welke mate een leerling vlot en nauwkeurig kan lezen. Meer specifiek wordt de technische leesvaardigheid nagegaan met betrekking tot het lezen van verschillende woordtypen. De drie leeskaarten verschillen immers in woordstructuur en daarmee in moeilijkheidsgraad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De score op leeskaart 1 geeft aan hoe goed kinderen eenvoudige woorden kunnen verklanken. – De score op leeskaart 2 geeft informatie over de mate waarin kinderen letterclusters en spellingpatronen kunnen herkennen. – De score op leeskaart 3 geeft aan in hoeverre kinderen meerlettergrepige woorden kunnen lezen en betekenselementen zoals voor- en achtervoegsels weten af te leiden. <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u>	<p>De handleiding DMT-V geeft informatie over:</p> <p>☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname De handleiding van de DMT-V-toets geeft aanwijzingen voor de afname van de leeskaarten.</p> <p>☐ De betrouwbaarheid</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig ☐ is eerder voldoende hoog <p>☒ Betrouwbaarheid van de scoring</p>

¹ Invulling van de concepten gebeurde op basis van de Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen (CTO – KU Leuven, 2006) en de Visietekst Breed Evalueren (Steunpunt Gelijk Onderwijskansen, 2008).

	<p>Bij de DMT-V-toets geeft de handleiding instructies over hoe de leerkracht het scoringsformulier moet invullen.</p> <p>☐ Geen informatie over betrouwbaarheid</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>Het leerlingenrapport en het klasoverzicht tonen hoe het staat met de ontwikkeling van de technische leesvaardigheid van de leerlingen. Of de vooruitgang bevredigend is dan wel aanleiding geeft tot bijzondere actie, moet de leerkracht zelf vaststellen. De handleiding biedt wel houvast door gegevens te vermelden van de vergelijkingsgroepen in de vorm van grafieken en niveau-indicaties.</p> <p>Voor leerlingen die laag scoren kan een bijzondere actie nodig zijn, zoals het vergelijken van de resultaten op de drie leeskaarten, het analyseren van de gemaakte fouten en van het leesgedrag, en een <u>aanvullende toetsing</u> (Toets voor Auditieve Analyse en Fonemendictee) van belangrijke deelvaardigheden. De handleiding biedt uitgewerkte suggesties. Er worden daarin ook didactische aanwijzingen, enkele oefenvormen en geschikte hulpprogramma's meegegeven.</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>Het is mogelijk om de scores (de leerlingenrapporten, het klas- en schooloverzicht) op te vragen via het Computerprogramma Leerlingvolgsysteem van de Cito-groep. Dat levert tijdswinst op omdat dit niet meer handmatig dient te gebeuren. Alle scores, overzichten en rapporten kan je wel nog steeds handmatig op papier noteren.</p>
<p>16. <u>Kritische reflectie op algemene kwaliteit.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Het instrument laat toe om het onderwijs op individueel, klas- en schoolniveau (schoolzelfevaluatie, dwarsdoorsnede, trendanalyse) te evalueren. – Voor elk leerjaar is een gedetailleerd pakket voorzien, met daarin handleiding, toetsmateriaal, registratieformulieren en inhoudsverantwoording. – Door de gehanteerde meettechniek zijn de verschillende scores binnen een leerjaar en over de leerjaren heen onderling te vergelijken, wat toelaat om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. – Steeds meerdere testmomenten per schooljaar (doorgaans halverwege en eind) met verschillende toetsen. – Voordeel is dat het om genormeerde toetsen gaat, waardoor het mogelijk is om individuele leerlingen en de klas als geheel te vergelijken (indien op de geplande meetmomenten afgenomen, nl. halverwege en aan het eind van het schooljaar). – Er wordt geen specifieke informatie gegeven over het normeringsonderzoek en over de leerlingen die daarin betrokken waren. – De toetsen zijn methodeonafhankelijk.

- Er worden zeer concrete richtlijnen gegeven voor afname en interpretatie van de toetsen, die de betrouwbaarheid wel groot maakt.
- De resultaten kunnen handmatig, maar ook aan de hand van een computerprogramma worden geanalyseerd. Aanwijzingen voor het gebruik van het computerprogramma zijn opgenomen in de handleiding.
- De technische leesvaardigheid wordt gemeten door het hardop voorlezen van losse, op zichzelf staande woorden. Dat maakt natuurlijk dat de authentieke situatie (nl. woorden lezen in een tekst, waar ook de context kan meegenomen worden) niet wordt gemeten. Anderen zullen dit een voordeel vinden, omdat je dan “radend” lezen op basis van de context kan uitschakelen.
- Het feit dat er verschillende versies zijn (3 parallelversies van elk van de 3 leeskaarten) is een meerwaarde want zo worden leerlingen niet al teveel vertrouwd met de teksten of woordenrijen.
- Positief is dat wordt aangeraden om naast de bekomen score ook aandacht te hebben voor analyse van het leesgedrag (in het kader van aandacht voor leerlingenzorg).
- Er is ook bijkomend een genormeerde grafemetoets en een toets voor auditieve synthese opgenomen; zie [deze fiche](#).
- De ene leerling heeft het moeilijker dan de andere met het snelheidskarakter van dergelijke toetsen. Dit dient ook in kaart te worden gebracht en meegenomen in de interpretatie.
- De afname is individueel en dus wel tijdsintensief.

